



Brüssel, 11.2.2026
COM(2026) 81 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Drooni- ja droonitõrjevaldkonna turvalisuse tegevuskava

1. Sissejuhatus

Droonidest on saanud **tänapäeva majanduse ja ühiskonna lahutamatu osa**, olenemata sellest, kas neid kasutatakse õhus, merel või maismaal. Droonid on mehitamata, automatiseeritud ja üha enam tehisintellekti kasutavad ning toovad käegakatsutavat majanduslikku kasu sellistes sektorites nagu ehitus, energeetika, transport, põllumajandus, hädaolukordadele reageerimine ja logistika. Alates 2019. aastast reguleeritakse õhudroonide kasutamist Euroopa Liidus ühtlustatud õigusraamistikuga. Droonide üha suurem roll seires ja luures on muutnud need ka Euroopa julgeoleku oluliseks osaks. Euroopa tööstuse seisukohast on ainuüksi kaubanduslike õhudroonide turusegmendi maht 2030. aastaks hinnanguliselt ligikaudu 14,5 miljardit eurot ja 2033. aastaks võib see ületada 50 miljardit eurot.

Hiljutised droonide pahatahtliku või vastutustundetu kasutamisega seotud intsidendid on aga toonud esile **märkimisväärsed ja kasvavad julgeolekuprobleemid** liidu jaoks. Droone on kasutatud liikmesriikide õhuruumi rikkudes, need on häirinud lennujaamade tööd ja põhjustanud kokkupõrkeohtu tsiviilõhusõidukitega. See on toonud esile nõrgad kohad meie julgeolekuarhitektuuris, sh lennundusohutuses. Tegelikult ulatub nende intsidentide mõju õhuruumist palju kaugemale. Need mõjutavad elutähtsa taristu kaitset, välispiire, sadamaid, transpordisõlmi ja avalikku ruumi, sh tihedalt asustatud alasid, samuti meresõiduohutust ja energiajulgeolekut. Energiasektoris on droone kasutatud elektrijaamade, tuule- ja päikeseenergiaseadmete, kaugküttesüsteemide ja energiatranspordilaevade tegevuse häirimiseks. See näitab, et droonid võivad kahjustada energiavarustuse järjepidevust ja majanduslikku vastupanuvõimet. Tundmatute või koostööst keelduvate käitajate juhitud droonide ülelennud suurendavad julgeolekupingeid ja toimivad signaalisvahendina, katsetades liidu valmisolekut ning suutlikkust reageerida ja võtta vastumeetmeid.

Nende julgeolekuohtude ja -probleemide taga peituvad erinevad osalejad – riiklikud ja riigiga seotud vaenulikud osalejad, terroriorganisatsioonid, organiseeritud kuritegelikud rühmitused ja üksikisikud. Ohud võivad olla erineva intensiivsusega, alates kuritegelikust või hooletust käitumisest kuni hübriidoperatsioonide ja sõjalise tegevuseni. Need osalejad hägustavad tahtlikult tsiviil- ja militaarvaldkonna piire. Samuti kasutavad nad ära siseturu ja jagatud taristu piiriülest olemust, mis näitab selgelt, et **oht ühe liikmesriigi vastu ohustab liitu tervikuna**.

Elutähtsa taristu, välispiiride ja avaliku ruumi kaitsmine ning lennu- ja meresõiduturvalisuse tagamine jäävad küll peamiselt liikmesriikide vastutusalasse, kuid droonidega seotud intsidentide piiriülene olemus ja suur mõju muudavad hädavajalikuks ka **ELi tasandi tõhustatud koordineerimise, ühise valmisoleku ja solidaarsuse**. Tõhusaks reageerimiseks on vaja terviklikku, koordineeritud ja sihipärast lähenemisviisi, mis ühendab endas tsiviil- ja sõjalise mõõtmega. Käesolev tegevuskava on vastus liikmesriikide¹ ja Euroopa Parlamendi² üleskutsetele töötada välja **ühtne lähenemisviis** pahatahtlikest droonioperatsioonidest tulenevate ohtude vastu. Selle eesmärk on toetada liikmesriike koordineeritud tegevuse kaudu ja täiendada riiklikke meetmeid, tugevdades sidusat ja tõhusat reageerimist.

¹ Euroopa Ülemkogu 23. oktoobri 2025. aasta järeldused. EUCO 18/25.

² Euroopa Parlamendi 9. oktoobri 2025. aasta resolutsioon ühise reageerimise kohta Venemaa hiljutistele ELi liikmesriikide õhuruumi rikkumise ja elutähtsa taristu ohustamise juhtumitele (2025/2901(RSP)); Euroopa Parlamendi 22. jaanuari 2026. aasta resolutsioon droonide ja uute sõjapidamise süsteemide kohta – ELi vajadus kohaneda tänapäeva julgeolekuprobleemidega toimetulekuks (2025/2088(INI)).

Käesoleva tegevuskavaga tagatakse **kogu valitsemissektorit hõlmav sidus lähenemisviis**, milles austatakse täielikult asjakohaseid pädevusi ja välditakse killustumist. Tegevuskavas keskendutakse peamiselt sisejulgeoleku tsiviilpoolele, kus on endiselt olulisi lünki, ning selles käsitletakse kõiki droonidega seotud ohte alates tahtmatute või hooletusest tingitud intsidentide ennetamisest kuni ELi sisejulgeolekut ähvardavate ja hübriidohtudeni, täiendades ja toetades samal ajal kaitsevaldkonnas tehtavat tööd. Tegevuskavas on sätestatud tsiviilvaldkonna prioriteetsed meetmed, mille eesmärk on tugevdada ennetamist, avastamist ja reageerimist ning vajaduse korral tsiviil-sõjalist koostoimet. Samuti tugevdatakse tegevuskavaga Euroopa kaitsevalmidust kooskõlas tööga, mida EL ja liikmesriigid on teinud mitmes tegevuskavaga „Kaitsevalmidus 2030“ seotud töösuunas.

Droonioperatsioonide turvalisuse suurendamine ja kaitse pahatahtliku droonikasutuse eest on usalduse, üldsuse heakskiidu ja seaduslike droonide ulatusliku kasutuselevõtu eeltingimused. Seepärast toetab käesolev tegevuskava ka droonidega seotud positiivset tegevussuunda. Turvalisuse tugevdamisega aitab see kaasa konkurentsivõimelise Euroopa droonituru arendamisele, suurendades innovatsiooni, majanduskasvu ja töökohtade loomise potentsiaali eri sektorites.

Käesolevat tegevuskava tuleb käsitleda komisjoni esitatud laiemal algatuste kogumi raames, mille eesmärk on tugevdada **ELi valmisolekut ning sisejulgeoleku- ja kaitseprioriteete**. Võttes arvesse praegusi julgeolekuprobleeme, keskendutakse tegevuskavas meetmetele, mida saab rakendada lühikeses perspektiivis, kavandades samal ajal ka meetmeid pikemaajaliseks valmisolekuks. Kuigi enamasti on ohud viimasel ajal olnud seotud õhudroonidega, käsitleb tegevuskava ka maismaa- ja meredroone (pealvee- ja allveedroone) ning nendega seotud droonitõrjesuutlikkust, samuti ilmavaatlusõhupalle, mida mõne liikmesriigi vastu kasutatakse. Käesolev tegevuskava tugineb 2023. aasta teatisele³ droonidest tulenevate võimalike ohtude tõrjumise kohta ja asendab selle vahetähtsust, samuti ELi droonistrateegiale 2.0⁴, millega nähakse ette üldine poliitikaraamistik konkurentsivõimelise ja ohutu Euroopa drooniökosüsteemi arendamiseks.

2. Valmisolek: ELi vastupanuvõime suurendamine

Tegevuskavas keskendutakse **vastupanuvõime ja valmisoleku tugevdamisele**. Esiteks sõltub see Euroopa suutlikkusest püsida droonide ja droonitõrjesüsteemide tehnoloogilise arengu esirinnas, aga ka suutlikkusest suurendada tööstuslikku tootmist. Teiseks nõuab see tõhusamaid meetmeid pahatahtlike droonide vastu, droonide ohutut ja turvalist integreerimist õhuruumi ja turule, samuti tõhusamaid vastupidavusmeetmeid, et kaitsta elutähtsat taristut, välispiire, avalikku ruumi ja merendusvaldkonda.

2.1. Droonide ja droonitõrjesüsteemide tehnoloogilise arengu ja tööstusliku tootmise hoogustamine

Droonid arenevad jõudsalt, seda nii kiiruse, kasutusulatuse, kandevõime, autonoomsuse, parvlemise, tehisintellekti integreerimise, kõrgtehnoloogiliste materjalide, miniaturiseerimise kui ka elektroonilisele võitlusele vastupidavuse valdkonnas. Droonitõrjesüsteeme tuleb seetõttu samuti kiiresti kohandada, et droonide arenguga sammu pidada. Nende tehnoloogiate arengu

³ COM(2023) 659 final

⁴ COM(2022)652 final

toetamine on Euroopa valmisoleku jaoks väga oluline. See nõuab sobival tasemel avaliku ja erasektori investeeringute kaasamist riiklikul ja ELi tasandil nii tsiviil- kui ka kaitseperspektiivist lähtudes.

ELi rahastamisprogrammidega toetatakse droonide tehnoloogilist arendamist ja droonitõrjesuutlikkust, eelkõige programmi „Euroopa horisont“ ja Euroopa Kaitsefondi kaudu. Mitu kava on ette nähtud ka selleks, et toetada konkreetset idu- ja kasvufirmade arengut: näiteks Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) oma rahastamisvahendi „Accelerator“ abil või kaitserakenduste puhul ELi kaitseinnovatsiooni kava (EUDIS) spetsiaalsete häkatonide ja kiirendite kaudu, EDA HEDI (kaitsevaldkonna innovatsioonikeskus) ning BraveTech EU, mis võimaldab tugineda Ukraina lahinguväljal katsetatud uuendustele. Innovatsiooni ja tootmise suurendamise toetuseks tuleks võimendada ka erasektoripoolset rahastamist.

Siiski on kiiresti vaja suurendada ELi eri vahendite (sh ühtekuuluvusfondide) ja riiklike investeeringute sidusust ja vastastikust mõju, et vältida kattuvusi, vähendada vahendite hajutatust ja maksimeerida mõju selgetele prioriteetidele. Selleks teeb komisjon ettepaneku **uue ja kooskõlastatud raamistiku kohta, et hoogustada droonide ja droonitõrjesüsteemide tehnoloogilist arengut** ja tootmist, tuginedes viiele sambale.

Esiteks peab EL suunama oma **investeeringud sinna, kus need on tõesti olulised**. Komisjon algatab koos liikmesriikidega **tsiviil-sõjalise tööstuse kaardistamise**, et määrata tehnoloogia ja suutlikkuse jaoks kindlaks õiged prioriteedid. See annab teavet, millest lähtudes teha investeeringuid tehnoloogiaarendusse, integreerida tehnoloogiat droonidesse ja droonitõrjesüsteemidesse ning suurendada tööstustootmist. Selline ettevõtmine nõuab koostööd ja teabevahetust liikmesriikide vahel, komisjoniga, kes konsulteerib kõrge esindajaga nende vastavate kohustuste piires, ning erinevate riiklike ja ELi tsiviil- ja sõjaliste osalejate vahel.

Teiseks peab EL võtma omaks **uuenduslike lahenduste katsetamise uue lähenemisviisi**, mis võimaldab kiiremini liikuda laborist kasutuselevõtu juurde. Sel eesmärgil ja tuginedes komisjoni ettepanekule regulatiivliivakastide kohta⁵ tuleks kõrvaldada kõik takistused uuenduslike drooni- ja droonitõrjesüsteemide katsetamiseks selleks ette nähtud aladel ning liikmesriigi või Euroopa Liidu Lennundusohutusameti (EASA) kehtestatud ajutises ja kontrollitud raamistikus. Euroopa tööstus vajab droonitõrjelahenduste katsetamiseks ja valideerimiseks taristut. ELi eesmärk on **tugevdada droonide rahvusvaheliste katse- ja eksperdikeskuste võrgustikku** kõigis liikmesriikides. Need keskused on loodud sõjaliste või kahesuguse kasutusega süsteemide katsetamiseks, demonstreerimiseks, valideerimiseks ja kvalifitseerimiseks nende konkreetsetes tegevuskeskkondades (nt merepõhja julgeolekukatsetuste keskus (SEASEC).

Teadusuuringute Ühiskeskuse droonitõrje eluslabor muudetakse ELi droonitõrje tippkeskuseks. Keskus töötab koostöimes ELi tsiviil- ja kaitsealaste droonikatsekeskuste võrgustikuga, mis on praegu koostöös Euroopa Kaitseagentuuriga katselises rakendusetapis. Komisjon viib korrapäraselt ja vajaduse korral ellu **droonitõrjemeetmete ulatusliku testimis- ja valideerimisprogrammi**, mille esimeses etapis keskendutakse elutähtsa taristu kaitsele.

⁵ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse meetmete raamistik, et hõlbustada kaitsetoetustarbelise varustuse, sõjaliste kaupade ja sõjaväelaste transporti liidus.

Komisjon toetab ka droonitõrjesüsteemide ühtlustatud katsemetoodika väljatöötamist⁶ ja esitab **soovituse droonitõrjesüsteemide vabatahtlike tulemuslikkusnõuete kohta.**

Kolmandaks on vaja tuua turule selgust ja kindlust **droonitõrjesüsteemide sihipäraste ohutusnõuete ja sertifitseerimissüsteemi** abil. Ohutusnõuete lisamine droonitõrjekatsetesse ja valideerimisse tagab, et droonitõrjemeetmed ei kahjusta lennundusohutust. Seepärast peaks EASA kui lennundusohutuse pädev asutus töötama välja kriteeriumid, mida droonitõrjesüsteemid peavad järgima.

Neljandaks on **koostalitlusvõime** oluline selleks, et droonide ja droonitõrjesüsteemide tootjad saaksid suurendada tootmist nii tsiviil- kui ka sõjandusvaldkonna turu jaoks, tagades paindlikkuse ja tegevuse järjepidevuse ning edendades tõhusat piiriülest koostööd. Tuginedes EASA, Euroopa Kaitseagentuuri ja NATO käimasolevale tööle tsiviil- ja sõjaliste standardite ühtlustamiseks, uurib komisjon kõrge esindaja toetusel viise, kuidas edendada nii tsiviilvaldkonna kui ka sõjaliste drooni- ja droonitõrjesüsteemide suhtes kohaldatavate standardite kasutamist.

Viiendaks on äärmiselt tähtis **droonide ja droonitõrjesüsteemide ulatuslik tootmine**. Paljud ELi tööstusettevõtjad suurendavad mahtu eri valdkondades (sh allveedroonid). Seetõttu peab EL investeerima kasutatavate droonide ja droonitõrjesüsteemide tootmisvõimsuse suurendamisse, pöörates erilist tähelepanu kujunemisjärgus uuenduslike ettevõtete vajadustele. Selleks hindab Euroopa Komisjon võimalust kasutada ära tulevast tööstuse kiirendamise õigusakti ja punktis 4 esitatud droonitõrje ühise kasutuselevõtu algatust elutähtsa taristu jaoks. Lisaks kasutab komisjon tööstuse tugevdamise meetmeid Euroopa kaitsetööstuse programmi raames, et suurendada droonide ja droonitõrjesüsteemide tootmist ELis, nagu on kirjeldatud punktis 5.

Euroopa püüdlused droonide ja droonitõrjesüsteemide tootmise suurendamiseks peavad olema avaliku ja erasektori ühised jõupingutused. Komisjon laiendab tööstuse osalemist, kutsudes kokku **droonide ja droonitõrje tööstusfoorumi**, mis tugineb Ukraina drooniliidu algatusele. See toob kokku suure ökosüsteemi alus- ja progressi võimaldavatest tehnoloogiatest, nagu kiibid, tehisintellekt, kvanttehnoloogia, pilvandmetöötlus ja kübertehnoloogia. Lisaks kaalub komisjon avaliku ja erasektori partnerluse võimalusi, et kõrvaldada peamised tehnoloogialüngad, mis takistavad ELis droonisüsteemide arendamist ja tööstuslikku tootmist.

2.2. Suurem sisejulgeolek ja vastupanuvõime droonide suhtes

ELis on üha rohkem registreerimata droone ja see suurendab nende väärkasutuse ohtu. Samal ajal saavad droone kasutada paljud riiklikud ja valitsusvälised osalejad, sest strateegiliste varade puhul saab minimaalsete jõupingutustega kasutada isegi tavalisi valmismudeleid. Selliseid tegusid on olemuslikult lihtne usutavalt eitada, mis muudab need tõhusaks hübriidohtude allikaks. Need võivad põhjustada häireid ja ära kasutada haavatavusi. Seetõttu on tingimata vaja karmistada mitme valdkonna vastupidavusnõudeid.

2.2.1. Droonide ohutu ja turvaline integreerimine õhuruumi ja turule

2024. aasta lõpuks oli ELi droonide ökosüsteemis üle kahe miljoni registreeritud käitaja, mis tähendas ligikaudu 20 % kasvu vaid ühe aastaga. Samal ajal laienesid kiiresti professionaalsed

⁶ Sisejulgeolekufondi (ISF) rahastatud käimasoleva projekti Courageous2 kaudu.

ja suurema riskiga tegevused, mis näitab käitajate kasvavat organisatsioonilist küpsust⁷. Selline kiire professionaalsemaks muutumine kinnitab, et droonid on Euroopa lennunduse püsiv ja kasvav osa ning ühtlasi seda, et kiiresti on vaja suurendada usaldust, turvalisust ja vastupanuvõimet.

EL on juba loonud õhdroonide jaoks tervikliku lennundusraamistiku, mis annab tugeva aluse kiiresti kasvava sektori ohutuks arenguks. Muutuvad julgeolekuohud ja hiljutised intsidendid on aga näidanud praeguse raamistiku piiratust. Komisjon teeb tihedas koostöös EASAg ettepaneku **drooniturvalisuse paketi** kohta, et kohandada õhdroonide raamistikku vastavalt praegusele julgeolekuolukorrale, säilitades samal ajal tingimused innovatsiooniks ja turu kasvuks. Sellega muudetakse asjaomaseid rakendusakte ja delegeeritud õigusakte,⁸ mis tulenevad tsiviillennunduse ühiseeskirju käsitlevast määrusest⁹. Eesmärk on tugevdada droonide käitamise tuvastamist ja vastutust nii droonikäitajate kui ka kaugpilootide jaoks, muu hulgas laiendades registreerimis- ja identifitseerimismääruseid kõigile üle 100 g kaaluvatele droonidele. Sel viisil tugevdatakse seost käitajate registreerimise ja droonide kasutatavuse vahel, vältides seeläbi selliste droonide kasutamist, mida ei ole võimalik tuvastada.

Samal ajal nõuab seaduslike droonioperatsioonide ohutu laiendamine tänapäevast liikluskorralduskeskkonda. EL on juba kehtestanud **U-space'i**¹⁰ ühtlustatud raamistiku, millega võetakse kasutusele digiteenused, et toetada droonide ohutut, automatiseeritud ja skaleeritavat käitamist. Kuigi see raamistik on jõus, on selle kasutuselevõtt liikmesriikides endiselt ebaühtlane. Seepärast julgustab komisjon U-space'i teenuseid aktiivsemalt rakendama ja toetab seda kooskõlas riiklike prioriteetide ja operatiivvajadustega. Samuti kiirendab komisjon koostööd liikmesriikidega, et parandada selliste **geograafiliste piirkondade** määratlemist ja digitaalset avaldamist,¹¹ kus droonide käitamine on piiratud või tingimuslik. Sellele tuginedes hindab komisjon koos EASA ja liikmesriikidega tehnilisi tingimusi tulevaste geotarastusfunktsioonide jaoks, mis võivad aidata vältida nõuetele vastavate droonide tahtmatut sisenemist tundlikele või suure riskiga aladele.

Komisjon esitab ka **droonidega seotud regulatiivsed lihtsustamismeetmed**, mille eesmärk on muuta teatavad tegevused paindlikumaks,¹² näiteks kaotades nõude saada ametiasutustelt eelnev heakskiit ja vähendades sellega seotud halduskoormust. See hõlmab ka geopiirangute jälgimise nõuete võimalikku laiendamist kõigile üle 100 g kaaluvatele droonidele.

Komisjon püüab võtta kasutusele asjakohased ELi rahastamisvahendid, et tagada eespool kirjeldatud meetmete tulemuslik ja sidus rakendamine kogu liidus.

Lisaks eespool nimetatud konkreetsetele seadusandlikele vajadustele ja operatiivmeetmetele vastupanuvõime suurendamiseks on julgeoleku seisukohast tähtis tagada, et ELi turule lastavad droonid vastaksid asjakohastele turvanõuetele, nii et seaduslikud droonid ei muutuks ELi kodanikele turvariskiks ega pahatahtlike osalejate käes ohuallikaks.

⁷ Käitamislubade arv suurenes peaaegu viis korda, ligikaudu 700-lt rohkem kui 3400-le, samas kui kerge mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja pädevustunnistuste arv kasvas rohkem kui 60 %. Andmed: EASA [uuendusliku õhuliikluse keskus \(IAM Hub\)](#).

⁸ Rakendusmäärus (EL) 2019/947 ja delegeeritud määrus 2019/945.

⁹ Määrus (EL) 2018/1139 ja selle rakendusaktid.

¹⁰ Rakendusmäärused (EL) 2021/664, (EL) 2021/665 ja (EL) 2021/666.

¹¹ Näiteks EASA uuendusliku õhuliikluse keskuse kaudu.

¹² Käitamine visuaalse otsenähtavuse piires (VLOS), käitamine väljaspool visuaalset otsenähtavust (BVLOS).

Seepärast teeb komisjon ettepaneku alustada liikmesriikidega koostööd droonide ja droonitõrjesuutlikkuse kogu liitu hõlmavaks koordineeritud turvariskide hindamiseks ja hinnata riske liikmesriikide IKT tarneahelas. Sellele võiks järgneda **drooni- ja droonitõrjevaldkonna turvameetmete pakett**, milles tehakse ettepanek proportsionaalsete turvameetmete kohta, eelkõige droonitõrjesüsteemide kasutuselevõtuks elutähtsa taristu ümbruses.

Pärast küberkerksuse määruse täieliku kohaldamise algust 2027. aasta detsembris kohaldatakse enamiku ELi turule lastavate droonide suhtes kohustuslikke küberturvalisuse nõudeid, mis edendab sisseprojekteeritud turvalisust toote tasandil. Võttes arvesse pooljuhtide olulist rolli autonoomsete süsteemide arendamisel ja käitamisel, peaksid droonitootjad kasutama oma süsteemides **usaldusväärseid kiipe**. See tähendab kiipe, mis on turvalised, töökindlad ning rikkumise ja küberohtude suhtes vastupidavad.

Süsteemi tasandil teeb komisjon tööd ka **ELi usaldusväärse drooni märgise** loomiseks, et veelgi suurendada usaldust tsiviilotstarbeliste droonide vastu. Märgis tugineks sõltumatu kolmanda isiku poolsele kontrollile ning selles määratletakse täiendavad toote tasandi usalduse ja vastupidavuse kriteeriumid, dubleerimata kehtivaid ELi küberturvalisuse õigusakte.

Võttes arvesse drooniturgude kiiret arengut ning Euroopa Parlamendi¹³ ja liikmesriikide¹⁴ üleskutseid hinnata ELi droonistrateegia 2.0 jätkuvat asjakohasust ja tulemuslikkust, esitatakse **2026. aasta eduaruandes** strateegia tulemuste põhjalik kokkuvõte, milles tehakse kindlaks rakendamise lüngad ja viivitused ning hinnatakse, kas selle meetmed on endiselt eesmärgipärased või vajavad kohandamist – eelkõige need, mis aitavad kaasa turvalisusele ja konkurentsivõimele.

2.2.2. Valmisoleku suurendamine välispiiridel, avalikus ruumis ja elutähtsa taristu puhul

ELi valmisoleku suurendamine tähendab märkimisväärseid investeeringuid elutähtsa taristu kaitsesse, muu hulgas merendusvaldkonnas, välispiiridel ja avalikus ruumis.

Elutähtsa taristu füüsilise vastupidavuse valdkonnas on EL kehtestanud horisontaalse raamistikuna **elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiivi**, mille kohaselt peavad liikmesriigid võtma vastu riikliku vastupanuvõime strateegia, tegema riskihindamisi kõigis üheteistkümnes direktiiviga hõlmatud sektoris, tegema kindlaks oma elutähtsa teenuse osutajad ja võtma vajalikke meetmeid häireid põhjustavate intsidentide ärahoidmiseks. Selle direktiivi kiire ja täielik rakendamine liikmesriikides peaks olema esmane prioriteet. Liikmesriikide ja kriitilise tähtsusega üksuste toetamiseks avaldab komisjon mittesiduvad **suunised vastupidavust suurendavate meetmete kohta**, muu hulgas droonidest tulenevate ohtude tõrjumise ja geotarastusfunktsioonide kasutamise kohta. Samuti teeb komisjon ettepaneku koostada asjast huvitatud liikmesriikidele **kava, et testida elutähtsa taristu vastupidavust droonide sissetungile**, tuginedes energeetikasektori elutähtsa taristu ja merekaablite varem tehtud stressitestide mudelile.

Merendusvaldkond on eriti tundlik õhu- ning peal- ja allveedroonide põhjustatud ohtude ja rünnakute suhtes. Suurem teadlikkus olukorrast merel on oluline, et kaitsta elutähtsat meretaristut ja rahuldada sõjalisi vajadusi. Kui **piirkondlikud kaabliskeskkused**¹⁵ on loodud, võiks neid laiendada, et tagada laialdasem teadlikkus olukorrast merel, kasutades

¹³ A European Lead Market for Civilian Drones – Now or Never.

¹⁴ Nõukogu: 16054/25 REV 2.

¹⁵ Nagu on osutatud kaabliturvalisuse tegevuskavas. JOIN(2025) 9 final.

drooniressursse ja jälgides droonidest tulenevaid ohte,¹⁶ et kaitsta eelkõige kogu elutähtsat meretaristut.

Selleks käivitab komisjon **katsemeetme, et suurendada teadlikkust olukorrast merel**. Liikmesriigid võiksid seda rakendada piirkondlike kaablikeskuste raames, edendades rannikuvalvealast koostööd ning kaasates Euroopa Kalanduskontrolli Ameti (EFCA), Euroopa Meresõiduohutuse Ameti (EMSA) ja Frontexi. Katsemeetmega tehakse kindlaks ka lüngad ja kiireloomulised operatiivvajadused droonide avastamiseks ja nende tõrjumiseks merendusvaldkonnas. Seda võiks toetada ELi kaitseprogrammidest. Tagatakse tihe koostöö EDA MARSURI projekti ja NATO mereseiresüsteemidega. Komisjon toetab ka merealuse seire suutlikkuse kasutuselevõttu, aidates suurendada teadlikkust olukorrast vee all, mis on kasulik nii elutähtsa taristu kaitsmiseks kui ka kaitsevaldkonna mererakenduste jaoks, eelkõige piirkondades, kus taristud on ohus (nt Läänemeri, Must meri või Arktika piirkonnad).

Droonide pahatahtlik kasutamine võib otseselt kahjustada kontrolli välispiiridel ning eelkõige patrull- ja vaatlustegevust, võimaldades patrullmustrite ja piiripunktide luuret, hõlbustades piiriülest kuritegevust ning häirides piirihaldustaristut ja -operatsioone. Schengeni piirieskirjad võimaldavad kasutada tsiviilotstarbelisi droonitõrjemeetmeid, et kaitsta maismaa- ja merepiire, ning kui seda on vaja piirikontrollist kõrvalehoidmise vältimiseks, laienevad need lennujaama turvaaladele.

Avaliku ruumi kaitse koostööst keelduvate käitajate juhitud droonidest tulenevate ohtude eest on olnud komisjoni praeguse droonitõrje poliitikaraamistiku¹⁷ keskmeks. Eesmärk on pakkuda õiguskaitseasutustele sobivat suutlikkust ja koolitust, et reageerida drooniohtudele ja kasutada droone avaliku julgeoleku eesmärkidel, näiteks rahvahulga kontrolli all hoidmiseks. Komisjon **tõhustab oma tegevust, et toetada õiguskaitseasutusi** nendes jõupingutustes, eelkõige ajakohastades koolitust, et see hõlmaks leevendus- ja neutraliseerimismeetmete kasutamist, ning laiendades seda elutähtsate taristute käitajatele. Juba loodud **droonitõrje eksperdirühma** laiendatakse, et kaasata asjaomased ELi ametid (nt Frontex, Europol, EASA, EDA). See toetab paljutöotavate ühiste droonitõrjelahenduste kindlakstegemist, muu hulgas vahetades salastatud teavet senisest sagedamini. Selle töö hõlbustamiseks töötatakse droonitõrje eksperdirühma jaoks välja kaheaastane tööprogramm.

2.2.3. Kaitse muudest mehitamata ohuallikatest (nt õhupallidest) tulenevate hübriidohtude eest

Viimase aasta jooksul on mõne liikmesriigi õhuruumi juhitud väljastpoolt ELi mitusada ilmavaatlusõhupalli erinevatel ebaseaduslikel eesmärkidel, sh salakaubaveoks. Tavaliselt on need õhupallid varustatud SIM-kaardiga, mis edastab pärast palli maandumist selle asukoha ning võimaldab smugeldajal kasuliku laadungi kätte saada. Oma suuruse, kaalu, tuulest sõltuva ettearvamatu trajektoori, võimaliku käitamiskõrguse ja kandevõime tõttu kujutavad need mehitamata õhupallid endast tõsist ohutus- ja julgeolekuriski, eriti kui need lendavad üle elutähtsa taristu, nt lennujaamade, kus need võivad põhjustada õnnetusi või sulgemisi. Nende avastamine on väga keeruline, kuna sidemoodulid on lennu ajal tavaliselt mitteaktiivsed. Seetõttu kujutavad rasked mehitamata õhupallid endast strateegilist ja suuresti kontrollimatut ohtu.

¹⁶ Nagu on täpsustatud ELi kaabliturvalisuse tegevuskavas ja kooskõlas Euroopa ookeanipaktiga, sh ELi merendusjulgeoleku strateegia asjakohased meetmed.

¹⁷ Tuleneb 2023. aasta teatisest droonidest tulenevate ohtude tõrjumise kohta.

Mitu käesolevas tegevuskavas esitatud meedet võiksid olla kasulikud ilmavaatlusõhupallidest tulenevate ohtude käsitlemiseks. Vaja on võtta lisameetmeid, et takistada kurjategijatel selliste õhupallide kasutamist ning riiklikel ja valitsusvälistel osalejatel nende hübriidkampaania vahendina rakendamist. Komisjon teeb ettepaneku **luua spetsiaalne töörühm, kes tegeleks ohtude mitmemõõtmelise aspektiga**, käsitledes ühenduvuse, spektriseire ja lennutrajektoori ümbersuunamisega seotud meetmeid ning muid viise ohtude kõrvaldamiseks, muu hulgas telekommunikatsioonioperaatorite ja riigi ametiasutuste koostööd riikliku julgeoleku ja kaitse küsimustes. Selleks et pakkuda uuenduslikke, kiireid ja operatiivseid lahendusi, millega suurendada vastupanuvõimet seda liiki ohtudele, korraldab komisjon koos kõige enam mõjutatud liikmesriikidega kiiresti **missioonipõhise konkursi erasektorile**, eelkõige idufirmadele, et nad pakuksid välja uusi viise selliste ohtudega tegelemiseks.

Valmisoleku põhimeetmed

- Esmajärjekorras teeb komisjon (vajaduse korral koos liikmesriikidega) järgmist.
 - Esitab 2026. aasta 3. kvartaliks **ettepaneku drooniturvalisuse paketi kohta**, et õigusraamistikku kiiresti uute julgeolekuohtudega kohandada. Selleks
 - **kehtestatakse registreerimise kohustus** kõigile väiksemate (üle 100 g kaaluvate) droonide käitajatele;
 - **laiendatakse droonide otsese kaugidentimise kohustust** väiksematele (üle 100 g kaaluvatele) droonidele;
 - **takistatakse droonide õhkutõusmist**, kui käitaja identifitseerimisnumber ei ole sisestatud;
 - **lihtsustatakse õigusnorme ja muudetakse need** teatavate toimingute puhul **paindlikumaks**.
 - **Töötab koos huvitatud liikmesriikidega välja vabatahtliku kava, et testida** elutähtsa taristu **vastupidavust** droonide sissetungile.
 - Võtab vastu **elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse suurendamise** mittesiduvad **suunised** toimepidevuse suurendamise meetmete kohta koos sihipärase suunistega droonidest tulenevate ohtude tõrjumise kohta (2026. aasta 2. kvartal).
 - Esitab **soovituse** droonitõrjesüsteemide **vabatahtlike tulemuslikkusnõuete kohta** (2026. aasta 4. kvartal).
 - Käivitab 2026. aasta 3. kvartaliks **droonide ja droonitõrjesüsteemide koordineeritud turvariski hindamise**, et võtta vastu **droonivaldkonna turvameetmete pakett**.
 - Käivitab 2026. aasta 2. kvartalis **droonide ja droonitõrje tööstusfoorumi D-TECT** (Drone TECh for Countering Threats – droonitehnoloogia ohtude tõrjumiseks).
 - Toetab drooni- ja droonitõrje idufirmade laiendamist ning **tootmisvõimsuse suurendamist**.
 - **Loob** koos huvitatud liikmesriikidega **viivitamata õhupalliohtude tõrje töörühma** ja **käivitab 2026. aasta 2. kvartalis õhupalliohtude häkatoni**, et tööstus ja idufirmade kogukond saaksid pakkuda uuenduslikke lahendusi.

- Komisjon võtab koos liikmesriikidega järelmeetmeid, et:
 - **töötada 2026. aasta 4. kvartaliks välja** ELi usaldusväärse drooni märgis, et suurendada turule lastud tsiviilotstarbeliste droonide usaldusväarsust;
 - **parandada 2026. aasta 4. kvartaliks mehitamata õhusõiduki süsteemide geograafiliste piirkondade teabe kättesaadavust** ja kehtestada 2027. aastaks **geotarastusfunktsiooni** tehnilised nõuded;
 - **luua 2027. aasta 1. kvartaliks ELi droonitõrje tippkeskus** ja käivitada katsetamisprogrammid, integreerides lennundusohutusnõuded; toetada mehitamata õhusõiduki süsteemide tõrje **ühtlustatud katsetootodika täieliku standardi** väljatöötamist;
 - **käivitada 2027. aastaks katsemeede, et suurendada teadlikkust olukorrast merel** ning tõrjuda peal- ja allveedroonidega seotud ohte;
 - **laiendada 2026. aasta 1. kvartalis** komisjoni juhitava **droonitõrje eksperdirühma** koosseisu, et kaasata asjaomased ELi ametid (nt Frontex, Europol, EDA, EASA);
 - **ajakohastada 2026. aasta 2. kvartaliks õiguskaitseasutuste töötajate koolitustsükli**, et lisada sellesse leevendus- ja neutraliseerimismeetmed.

3. Avastamine: droonidest tulenevate ohtude avastamise suutlikkuse suurendamine

Avastamine, trakkimine ja tuvastamine on droonide pahatahtliku tegevuse vastase võitluse kesksed elemendid. Suutlikkus eristada sõpru vaenlastest aitab filtreerida ja liigitada avastatud droone vastavalt nende riskiprofiilile ning võimaldab lõppkokkuvõttes suunata julgeolekuasutuste tähelepanu ja ressursse. See nõuab droonioperatsioonidega seotud olukorrateadlikkuse olulist suurendamist, muu hulgas mitme praegu ühendamata teabevoog integreerimise abil. Samuti on vaja suurendada avastamissuutlikkust, võttes kasutusele mitme sensoriga lähenemisviisi ning kasutades ära tehnoloogia arengut ja telekommunikatsioonivõrke.

3.1. Olukorrateadlikkuse parandamine

Droonitegevuse integreeritud õhuseire puudumine koos avastamissuutlikkuse olemuslike piirangutega võimaldab pahatahtlikel osalejatel avastamisest vähemalt ajutiselt kõrvale hoida ja tekitab usutava eitamise võimaluse. Seetõttu on väga oluline parandada olukorrateadlikkust droonide kasutamisest.

Esiteks on vaja **toetada vastavate andmete integreerimist spetsiaalsetesse ühtsetesse kuvamissüsteemidesse**. Tuginedes olemasolevale õigusraamistikule, nagu U-space, ja tulevastele rangematele registreerimisnõuetele, on võimalik luua suutlikkus avastada, trakkida ja tuvastada peaaegu reaajas kõiki seaduslikke droone. Erinevad teabevood tuleb ühendada. Sellega seoses on Eurocontrol välja töötanud **lennuliikluse ühtse kuvamissüsteemi CIMA**

(Civil-Military Air Traffic Management Coordination Tool, tsiviil-sõjalise lennuliikluse korraldamise koordineerimisvahend), mis võimaldab reaalajas avastada ja tuvastada droonidest tulenevaid võimalikke ohte. Komisjon toetab selliste vahendite loomist, mis integreerivad avastamis- ja identifitseerimisandmeid ning võimaldavad teha vahet loa saanud ja koostööst keelduvate droonikäitajate tegevuse vahel. Edaspidi saaks olukorradeadlikkust veelgi suurendada droonide nähtavamaks tegemise lahenduste järkjärgulise väljatöötamisega, tuginedes U-space'ile ning registreerimis- ja identifitseerimisraamistikele.

Teiseks **peaksid asjakohased andmed olema pädevatele asutustele kättesaadavad**. ELi lennundusohutuse õigusraamistik juba annab selleks õigusliku aluse¹⁸. Sellele tuginedes peaksid liikmesriigid kehtestama praktilise korra, et tagada asjakohaste andmete jagamine tsiviillennunduse, õiguskaitse ja sõjanduse valdkonna pädevate asutuste vahel. See võimaldaks jälgida ja hinnata ohtude taset, tagada kiirema reageerimise ja võtta julgestusmeetmeid eiravad droonikäitajad vastutusele.

Kolmandaks **on vaja edendada suuremat teabevahetust liikmesriikide vahel, et teha varasematest intsidentidest põhjalikumaid järeldusi** ja luua selge olukorrapilt. Seepärast uurib komisjon koos liikmesriikidega võimalust luua järk-järgult toimiv, turvaline, kasutajasõbralik ja usaldusväärne **ELi drooniintsidentide platvorm**, tuginedes asjakohasel juhul nõutavatele intsidentiaruannetele ja olemasolevale avatud lähtekoodiga digiplatvormile. Platvorm võimaldaks peaaegu reaalajas edastada teavet vastavate intsidentide kohta ja oleks asjaomastele riikide ametiasutustele ligipääsetav. Platvorm võiks toetada loata droonide struktureeritud andmebaasi loomist ja saaks kasu droonitõrjesüsteemide ühise andmevormingu väljatöötamisest. Komisjon toetab huvitatud liikmesriikide algatusi teabe jagamise tõhustamiseks, nt piirkondlikul tasandil.

Neljandaks tuleks **avastamis-, trakkimis- ja tuvastamissuutlikkus** integreerida ka riiklikesse piirivalvesüsteemidesse ning see peaks aitama kaasa Euroopa olukorrapildi loomisele (sh EUROSURile¹⁹), et võimaldada operatiivtuge ja piiriüleste intsidentide koordineeritud käsitlemist. See peaks vajaduse korral hõlmama ka Frontexi operatsioonidega seotud asjakohaseid avastamisi. Komisjon toetab huvitatud liikmesriike tsiviil-sõjalise koostoime otsimisel sõjalise olukorradeadlikkuse ja julgeolekusüsteemidega, järgides täielikult ELi õigusakte.

3.2. Mitut valdkonda hõlmava seirevõime kasutuselevõtt

Ebaseaduslike ja potentsiaalselt pahatahtlike droonide avastamine sõltub paratamatult mitmest sensorist. Traditsioonilisel radaripõhisel tuvastamisel on kindlad omadused. Kaugseireradarid tuvastavad suuremaid objekte kõrgemal, lähiseireradarid keskenduvad lähitrakkimisele. Lisaks tekitavad probleeme droonide ja droonikasutuse eriomadused, nagu maastiku peegeldus, droonide väike radarristlõige, droonide madal lennukõrgus ning drooniparvede puhul ülekoormatuse oht. Sellest tulenevalt on pahatahtlike droonide avastamiseks vaja **mitme sensoriga lähenemisviisi, mis on integreeritud tehisintellektil põhineva juhtimis- ja kontrollitarkvaraga (C2)** ning võimaldab luua selge olukorradeadlikkuse, eelkõige elutähtsa taristu kaitsmiseks.

¹⁸ Määruse (EL) 2018/1139 artikkel 74.

¹⁹ Euroopa piiride valvamise süsteem.

Avastamissuutlikkust suurendab **jätkuv tehnoloogiline areng**. Näiteks nii passiivsete kui ka aktiivsete radarisüsteemide valdkonnas võivad tarkvarapõhised radarid sagedusribas X ja mujal pakkuda suuremat avastamissuutlikkust. Muud huvipakkuvad valdkonnad on **akustilised sensorid**, nagu tehisintellektipõhised akustilised suunadiagrammiga mikrofoniid, impulsslaserit kasutavad lidarid, soojusinfra punakaamerad, mis võimaldavad avastada väikeseid soojuse kõikumisi, ning optilised sensorid.

EL peaks suurendama oma toetust nende kahe suguse kasutusega tehnoloogia te liidusisesele arendamisele. Need tuleb integreerida mitme valdkonna sensorisüsteemidesse, mida toetavad modulaarne, hajutatud, tehisintellektil põhinev C2 ja krüpteeritud side. Need süsteemid võiks võtta kasutusele kas konkreetse elutähtsa taristu alaliseks kaitsmiseks või paigaldada need suurema paindlikkuse huvides maismaa- või meresõidukitele. Need on oma olemuselt tsiviilotstarbelised, kuid need võiksid edukalt täiendada olemasolevat sõjalist võimsust, et suurendada üldist avastamissuutlikkust. Koostalitlusvõime – tunnustatud standardite kasutuselevõtu abil – on keske tähtsusega, et võimaldada modulaarsust pärand- ja tulevaste sensorite ja efektoritega ning sujuvat integreerimist õhukaitse- ja õhuseiresüsteemidega. Neid moodulvõimeid saaks edukalt kasutusele võtta ühise hankeprogrammi kaudu, et kaitsta elutähtsat taristut²⁰.

3.3. Telekommunikatsioonivõrkude kasutamine tõhusamaks avastamiseks

Olemasolevaid **5G telekommunikatsioonivõrke saaks kasutada selleks, et tõhustada ja laiendada droonide avastamist.** EL ja selle liikmesriigid peaksid toetama kahetasandilise mobiilsidevõrgul põhineva droonituvastus- ja -trakkimissuutlikkuse kasutuselevõttu.

Esimesel tasandil tuleks olemasolevat võrku kasutada **ühendatud droonide avastamiseks**, tehes kindlaks ebatavalised SIM-kaardi identimisandmed, andmeedastuse liigid ja tegevused. Võrgud peaksid andma käitumispõhiseid hoiatusi ebatraditsioonilistel teedel kiiresti liikuvate objektide kohta, moodustades tehisintellektil põhinevad automaatsed avastamis- ja varajase hoiatamise süsteemid. See avastamismeetod tugineks tugevale partnerlusele riikide ametiasutuste ja telekommunikatsioonioperaatorite vahel. See nõuab ka tugevaid tööstuspartnerlusi tehisintellektiettevõtete ning telekommunikatsiooniteenuste osutajate ja operaatorite vahel ning 5G küberturvalisuse meetmepaketi täielikku rakendamist²¹²².

Seda ühenduvusel põhinevat trakkimissuutlikkust saaks suurendada, võttes kasutusele **digitaalse õhuruumi kontseptsiooni**, mis pakub droonidele 5G-põhist ühenduvust ja võimaldab seega neid avastada praegusest kõrgemal. Selleks töötab komisjon koos liikmesriikidega välja **rakendusotsuse, et tagada spektri piisav ühtlustatud kättesaadavus traditsioonilistes ühtlustatud maapealsetes mobiilside sagedusalades.** See võimaldab droonide ohutut käitamist pika vahemaa tagant. Samuti töötatakse välja mehhanism drooni eristamiseks teistest kasutajatest ja kehtestatakse kohustus seada mobiilsidevõrguga ühendatus sõltuvusse droonina eelidentifitseerimisest.

²⁰ Vt punkt 4.

²¹ Vt <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/cybersecurity-5g-networks-eu-toolbox-risk-mitigating-measures>.

²² Kooskõlas läbivaadatud küberturvalisuse määruse (COM(2026) 11) ja digivõrkude määrusega (COM(2026) 16).

Teisel tasandil kasutatakse mobiilsidevõrgul põhinevat avastamist **ühendamata droonide avastamiseks**. Integreeritud seire ja mobiilside (Integrated Sensing and Communication, ISAC) integreerib sensorid mobiilsidevõrku. See võib sisuliselt muuta 5G ja järgmise põlvkonna antennid radarsensoriteks, mis on võimelised tuvastama mis tahes tundmatu lendava objekti (sh õhupalli) ruumilist asukohta. Lühiajalises perspektiivis võiks sellist tehnoloogiat kasutada teatavates asukohtades, nt elutähtsa taristu kohal. Kui see on territooriumi või suurema piirkonna kohal täielikult kasutusele võetud, võib see olla aluseks digiteisikutele, mis kujutavad digitaalselt objektide füüsilist kohalolekut õhuruumis. Sellel võivad olla ka sõjalised rakendused, nt olemasolevate sõjalise õhuseire süsteemide täiendamine või raadiosageduste segamise tuvastamine.

Euroopa telekommunikatsiooniteenuste osutajad katsetavad praegu ISACit ja selle standardimiseks on astunud esimesi samme, eelkõige 6G raames. Selle kasutuselevõtu kiirendamiseks teeb komisjon ettepaneku vajalike regulatiivsete muudatuste kohta, muu hulgas tagamaks, et spektrijaotus võimaldab sensoreid kasutada nii, et piiratakse samal ajal häireid lennunduses. Selleks on hiljuti esitatud digivõrkude määruses ette nähtud asjakohased sätted. Lühiajalises perspektiivis teeb komisjon ettepaneku anda Euroopa Postside- ja Telekommunikatsiooniaministratsioonide Konverentsile (CEPT) volitused töötada välja sensorite kasutamise tehnilised ja käitamistingimused. Sellele järgneks muudetud ühtlustamisotsus, mis võimaldaks kasutada spektrit avastamiseks.

Lisaks uurib komisjon koos liikmesriikidega viise, kuidas kasutada nii tsiviil- kui ka sõjalisel otstarbel 5G telekommunikatsioonivõrke hajusandmetöötlusvõimsuse jaoks, pidades silmas serv- ja pilvlahendusi.

Komisjon **toetab liikmesriike, kes soovivad neid uusi avastamisvõimeid katsetada ja kasutusele võtta**, et kaitsta elutähtsat taristut või laiendada seda avastamisvõimet sõjaväe-, õiguskaitse- ja muid asjaomaseid asutusi teenindaval territooriumil. Samuti kutsub komisjon Ukrainat üles kaaluma osalemist nendes tegevustes. Kaaluda võiks mobiilsidevõrgul põhineva avastamissuutlikkuse kasutuselevõttu nende liikmesriikide piiridel, keda droonide või muude lendavate objektide (nt õhupallide) tekitatud ohud kõige enam mõjutavad. Tsiviil- ja sõjaväevõimude, telekommunikatsiooniseadmete tarnijate, mastiomanike, telekommunikatsiooniooperaatorite ja taristuettevõtjate vahel tuleb luua asjakohane riiklik juhtimisraamistik, et tagada riiklike julgeolekunõuete selge täitmine.

Avastamise põhimeetmed

Esmajärjekorras teeb komisjon koos liikmesriikidega järgmist.

- Avaldab **osalemiskutse** liikmesriikidele, Ukrainale ja Euroopa tööstuspartneritele, et katsetada ja võtta kasutusele mobiilsidevõrgul põhinevad ja kahesuguse kasutusega droonide avastamise võimed (2026. aasta 2. kvartal):
 - tehisintellektil põhinev pahatahtlike ühendatud droonide eest varajase hoiatamise mehhanism, mida tõhustatakse digitaalse õhuruumi kontseptsiooniga;
 - ühendamata droonide avastamine mobiilsidevõrgul põhineva seire abil;
 - mobiilsidevõrgul põhineva avastamise integreerimine praegustesse ja tulevastes sõjalistesse rakendustesse.
- **Võtab vajalikud regulatiivsed meetmed, et** muudetud spektri ühtlustamise otsuse abil oleks võimalik kasutada spektrit avastamiseks.

Komisjon võtab koos liikmesriikidega järelmeetmeid, et:

- **parandada olukorrateadlikkust:**
 - integreerides asjakohased andmed spetsiaalsetesse ühtsetesse kuvamissüsteemidesse;
 - uurides võimalust luua järk-järgult **ELi drooniintsidentide platvorm**;
 - **integreerides avastamis-, trakkimis- ja tuvastamissuutlikkuse riiklikesse piirivalvesüsteemidesse**;
 - luues **ühised andmevormingud** droonitõrjevõimete jaoks;
- **kutsuda liikmesriike tungivalt üles looma** tsiviillennundusametite, õiguskaitseasutuste ja sõjaväe vahelise **teabevahetuse raamistiku**.

4. Reageerimine: ELi tihedam koostöö ja solidaarsus

Iga kord, kui toimub intsident ja avastatakse üks või mitu pahatahtlikku drooni, tuleb ohtudele kiiresti ja tulemuslikult reageerida. Intsidentidele operatiivse reageerimise eest vastutavad liikmesriigid, arvestades tugevat seost riikliku julgeoleku ja kaitseküsimustega. ELi tasandi koordineeritud meetmed võivad siiski aidata liikmesriikidel võtta kasutusele droonitõrjevõimeid ja -lahendusi. See mõõde nõuab tugevat tsiviil-sõjalist koostööd ning ohul põhinevaid täpselt määratletud ja kätteõpitud jõukasutusreegleid.

4.1. Tsiviil- ja militaarvaldkonna operatiivne koostöö

Kollektiivse õhukaitse valdkonnas on NATO-l esmane roll kaitstes tavapäraste ohtude, nt tõsiste õhu- ja raketiohtude eest. Drooniohtude (eelkõige odavate süsteemide) esilekerkimise tõttu peab õhukaitse arenema ja vajab lisakihti droonitõrjevõrgustiku näol. Samal ajal ei saa piiride, lennujaamade, meresadamate, energiataristu ja tundlike alade kaitsmine odavate droonide eest sõltuda üksnes sõjaväest. Seetõttu on vaja tsiviil- ja sõjandusvaldkonna tegevust koordineerida.

Droonitõrjesuutlikkust tuleb käsitada dünaamilise, kohandatava ja tervikliku võrguna, mis täidab nii tsiviiljulgeoleku kui ka kaitse eesmärki.

Kui oht on avastatud, aktiveeritakse riiklikud protokollid, mis viivad ennetusmeetmete (nt õhuruumi sulgemine) ja droonitõrjemeetmeteni mitmesuguste lahenduste hulgast. Kuigi need menetlused otsustatakse ja neid rakendatakse riiklikul tasandil, on vaja neid testida piiriüleste või mitut vektorit hõlmavate ohtude stsenaariumi, aga ka esilekerkivate ohtude, näiteks drooniparvede või miniatuursete droonide suhtes.

Lisaks nõuab droonitõrje väga madalal kõrgusel sekunditepikkust reageerimisaega ja tihedalt sünkroniseeritud tsiviil-sõjalisi menetlusi, mis on seni riigiti ebaühtlased. Kulude asümmeetria odavate ohtude ja nappide kaitsevahendite vahel koos massi ja ülekoormusega tähendab, et killustatus ei ole jätkusuutlik. Erinevad andmevormingud, liigitus ja aruandlusahelad takistavad madalal kõrgusel ühise pildi loomist ning raskendavad hübriidstsenaariumide puhul allikate tuvastamist. Nende lünkade kõrvaldamiseks on vaja koostalitlusvõimet, juhtimist ja kiiret operatiivset rakendamist kõigis ökosüsteemides.

Seepärast on oluline, et kõigi osalejate vahel loodaks asjakohased menetlused ja teabevahetuskanalid, seda ka ELi tasandil. Selleks tehakse ettepanek käivitada koos kõigi asjaomaste tsiviil- ja sõjaliste osalejatega iga-aastane ELi tasandi droonitõrjeõppus.

4.2. Droonitõrjevõimete kasutuselevõtu toetamine

Koostööst keelduvate käitajate juhitud droonidest tulenevate mitmesuguste ohtude vastu võitlemiseks on vaja mitmekihilist ja mitme efektoriga lähenemisviisi (mis ühendab mitut droonitõrje tehnilist meetet). Vastumeetmed põhinevad mitmesuguste lahenduste kombinatsioonil, nagu segajad, laserid, suure võimsusega mikrolained, droonipüüdjad ja droonitõrje kübermeetmed, aga ka kineetilistel lahendustel, nagu üksikud või parvlevad ründedroonid, suurtükid ning lühimaaraketid ja laskemoon.

Kui droonid on ühendatud sidevõrku, hõlmab võimalik vastumeede suutlikkust häirida, aeglustada, segada või lõpetada ründevektorite ühenduvust, ilma et see mõjutaks sõbralike droonide ühenduvust. Asjaomaste riiklike ametiasutuste taotlusel peaks telekommunikatsioonioperaatoritel olema võimalik võtta vajalikke meetmeid SIM-kaardi või ühenduvusmooduli keelustamiseks, jõuga eraldamiseks või geotarasustuse meetodi kasutamiseks. Komisjon töötab praegu välja rakendusotsust, millega ühtlustatakse käitamise- ja tehnilisi tingimusi lõppseadmete, näiteks droonide ohutuks käitamiseks.

Muutuvat julgeolekuolukorda arvestades on vaja kiiresti tagada, et elutähtsad taristud oleksid varustatud uusimate droonitõrjeseadmete ja -süsteemidega. Täielikus vastastikuses täiendavuses kaitsevaldkonna käimasoleva tegevusega teeb komisjon seetõttu koostööd liikmesriikidega, et käivitada – **projektikonkursi** kaudu – **ELi droonitõrje kasutuselevõtu algatus elutähtsa taristu jaoks**.

Esiteks jätkab komisjon punktis 2 kirjeldatud vajaduste kaardistamise põhjal **liidus droonitõrjesüsteemide arendamise toetamist**, pöörates erilist tähelepanu uuenduslikele ja skaleeritavatele lähenemisviisidele, mida arendavad muu hulgas kaitse- ja tsiviilökosüsteemide uued osalejad. Seda silmas pidades teeb komisjon koostööd tööstuse ja liikmesriikidega, et määrata kindlaks prioriteetsed investeerimisvaldkonnad ELi kaitse- ja tsiviilprogrammide

raames, eesmärgiga laiendada lähenemisviisi tulevase Euroopa Konkurentsivõime Fondi raames.

Teiseks teeb komisjon ettepaneku **vabatahtliku ELi droonitõrje ühisostude algatuse** kohta, et võtta elutähtsa taristu kaitsmiseks kasutusele droonitõrjelahendused. Eesmärk on suurendada asjaomaste ELi ametite (nt Frontex, EMSA, EFCA) hankesuutlikkust ning luua sünergia ühishangetega (sh kommertskasutusele eelnevad või uuenduslikud hankekavad), mida korraldavad asjaomased riiklikud ministeeriumid, eelkõige kaitse- või siseministeeriumid. Seda tehakse Sisejulgeolekufondi, piirihalduse ja viisapoliitika rahastu ning SAFE-rahastamisvahendi,²³ Euroopa kaitsetööstuse programmi²⁴ ja droonivõime koalitsiooni töö raames või – kui liikmesriigid nii otsustavad – Euroopa droonikaitse algatuse, idatiiva seire ja õhukilbi algatuste raames, samuti ELi Musta mere strateegia ja Musta mere merendusjulgeoleku keskuse rakendamise raames.

4.3. Droonitõrjesuutlikkuse tarkvarakihi loomine

Tõhus droonitõrjevõime põhineb tingimata juhtimis- ja kontrollisüsteemil (C2) – see on tarkvarakiht, mis võimaldab integreerida sensoreid ja efektoreid, nagu on näidanud Ukraina kogemused. Droonidest tulenevate keerukate ja koordineeritud ohtude avastamiseks ja nende vastu võitlemiseks on oluline, et liikmesriigid arendaksid ühiselt **suveräänset Euroopa juhtimis- ja kontrollivõimekust (C2)**, mis põhineb tehisintellekti tarkvaral, kõrgetasemelisel küberturvalisusel, tipptasemel krüpteerimisel, turvalisel servtöötlusel ja kõrgjõudlusega andmetöötlusel. Need C2-lahendused, mis on oma olemuselt koostalitlusvõimelised ja kahesuguse kasutusega, peaksid olema võimelised toimima sünergias avastamissuutlikkusega ning peaksid olema kavandatud nii, et nende abil saab tõrjuda pahatahtlikke droone mitme efektori abil. Need peaksid võimaldama integreerida pärandvarustust, suhelda omavahel ning asjaomaste tsiviil- ja kaitsesüsteemidega. Kooskõlas tehisintellekti kasutamise strateegiaga peaksid praegu ELi eelarve toel rajatavad tehisintellekti gigatehased hõlbustama sellise C2-suutlikkuse arendamist.

4.4. Solidaarsus: droonitõrje kiirreageerimisrühmad

Ohtudega silmitsi seistes või sihtmärgiks olevate piirkondade turvalisuse ennetavaks tagamiseks peavad liikmesriigid saama tugineda tõhusale, kiirele ja skaleeritavale Euroopa solidaarsusele. See on eriti oluline juhul, kui ohtude laad või ulatus ületab liikmesriigi reageerimisvõimet.

Komisjon teeb ettepaneku teha liikmesriikidega koostööd, et luua **droonitõrje kiirreageerimisrühmad**, mis võiksid tegutseda reservüksustena, mis on varustatud uusimate avastamis- ja reageerimistehnoloogiatega ning mida saab kiiresti positsioonidele paigutada, kui liikmesriigi asutus seda vastastikuse abi lähenemisviisi raames taotleb. Vajaduse korral võiks vajalikku tuge pakkuda hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskus. Komisjon uurib, kuidas selline tegevus saaks tugineda ELi rahastatavate õiguskaitsevõrgustike,²⁵

²³ Nõukogu 27. mai 2025. aasta määrus (EL) 2025/1106, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed“ (SAFE).

²⁴ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse Euroopa kaitsetööstuse programm (EDIP) ja meetmete raamistik kaitsetarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks COM(2024) 150 final.

²⁵ Näiteks suurte julgeolekuriskide võrgustik (High-Risk Security Network, HRSN) või ATLAS.

kaitsejulgeolekualane nõuandeprogramm (PSA, Protective Security Advisory) ja ELi asutuste (nt Frontex) ühiskasutusmehhanismide laiendamisele, et tagada piiriülene katvus ja mobiilsete üksuste lähetamine suure riskiga ja oluliste sündmuste kontekstis, säilitades samal ajal koostalitlusvõime. Samuti toimiks see koos olemasolevate võimetega, nagu hübriidohtudega tegelevad ELi kiirreageerimisrühmad.

4.5. Piirihaldusse integreeritud droonitõrjevõime

ELi välispiiri maismaa- ja merepiiri lõikudel ning nende ümbruses esinevad suured drooniohud. Frontex toetab liikmesriike nende ohtudega tegelemisel. Ta kasutab ühisoperatsioonides piirivalveks droone ja edendab koostalitlusvõimet.

Komisjon toetab Frontexi drooni- ja droonitõrje katseprojektide, reaajas toimuvate esitluste ja auhinnaliste innovatsioonivõistluste korraldamisel realistlikes piiriala tingimustes. Ta tõhustab drooni- ja droonitõrjeoskuste integreerimist alalise korpuse koolitusse. Frontex hakkab andma ka praktilisi suuniseid mitmekihilise kaitse mudelite ja piiriüleste intsidentide lahendamise kohta.

Piirihalduse ja viisapoliitika rahastust toetatakse liikmesriike piirivalve parandamisel ning ohtude avastamisel ELi välispiiridel, seda ka droonide ja droonitõrjesuutlikkuse valdkonnas. Komisjon on hinnanud 150 miljoni euro suuruse seadmete projektikonkursi raames saadud taotlusi. Eesmärk on toetada liikmesriike mehitamata varustuse ostmisel õhu- ja mereseireks lõppeesmärgiga kasutada seda Frontexi ühisoperatsioonidel.

Lisaks kuulutati 2025. aasta detsembris välja 250 miljoni euro suurune projektikonkurss ELi välispiiride paremaks kaitsmiseks, muu hulgas droonide eest. See on suunatud liikmesriikidele, kes kogevad suurenenud ja kompleksset survet piirihaldusele, ning sellega toetatakse neid ühes või mitmes kolmest prioriteetsest valdkonnast: droonide ja droonitõrjesüsteemide otsene ostmine välispiiride jaoks, droonide ja droonitõrjesüsteemide integreerimine riiklikesse piirivalvesüsteemidesse ning uuendusliku tehnoloogia ja sidesüsteemide kasutuselevõtt, et tegeleda välispiire ja piiripunkte, sh rahvusvahelistes lennujaamades asuvaid piiripunkte ähvardavate hübriidohtudega. Rakendamise ja koostalitluse hõlbustamiseks julgustab komisjon huvitatud liikmesriike kasutama koordineeritud lähenemisviise, muu hulgas tegema vajaduse korral koostööd ühiste/piiriüleste innovatsioonihangete ja ühishangete kaudu.

4.6. ELi tasandi droonitõrje õigusraamistiku loomine

Praegu on koostööst hoiduva või ohtliku droonikasutuse tõrjumise õigus- ja tegevusraamistikud liidus endiselt väga killustatud, nagu näitas hiljutine põhjalik kaardistamisuuring liikmesriikide droonitõrjesüsteeme käsitlevate õigusraamistike kohta.

Enamik liikmesriike tugineb lennundus-, politsei-, kaitse- ja telekommunikatsioonialaste õigusaktide hajutatud sätetele ning vaid vähesed on alustanud integreeritud riiklike droonitõrjestrategiate väljatöötamist. Mõnes liikmesriigis puuduvad riigisisised õigusnormid üldse. Tsiviil- ja elutähtsa taristu käitajatel ei ole tavaliselt seaduslikku õigust ohtlikku drooni neutraliseerida. Aktiivseid leevendusmeetmeid, nagu segamine, teesklus või kineetiline sekkumine, saavad rangete spektrihäireid ja lennundusohutust käsitlevate normide tõttu endiselt võtta vaid sõjavägi ja politsei eriuksused. Seetõttu suudavad mõned käitajad küll ohte avastada,

kuid ei saa neile tulemuslikult reageerida. See aeglustab neutraliseerimist ja suurendab turvariske.

Seepärast on vaja kaaluda droonidest tulenevate ohtude tõrjumist käsitleva 2023. aasta teatise raamistiku muutmist **liikmesriikide ametiasutustele ja eraettevõtjatele mõeldud ühiste siduvate ja mittesiduvate normide kogumiks**, et täpsustada kõigi asjaosaliste, sh elutähtsa taristu omanike rolle ja volitusi. See võiks hõlmata droonitõrjesüsteemide tulemuslikkuse miinimumnõudeid, ühtlustatud terminoloogiat ja taksonoomiat, integreeritud seiret, intsidentidest teatamise platvormi toetamist ja standardimise stiimuleid. See peaks tagama liikmesriikidele vastupanuvõime lähtetaseme ja seda tuleks rakendada vastastikusel täiendavuses droonide õiguspärase kasutamise raamistikuga. Selleks algatab komisjon teostatavusuuringu võimalike variantide kohta **ELi tasandi droonitõrje õigusraamistiku loomiseks 2030. aastaks**. Samal ajal esitab komisjon lühiajaliste vajaduste rahuldamiseks **droonidest tulenevate ohtude tõrjumise kohta soovitusel, milles esitatakse üksikasjalikud suunised õiguskaitseasutustele**.

Reageerimise põhimeetmed

Esmajärjekorras teeb komisjon koos liikmesriikidega järgmist.

- **Kuulutab 2026. aasta 2. kvartaliks välja projektikonkursi**, et luua **elutähtsa taristu jaoks vabatahtlik ELi droonitõrje kasutuselevõtu algatus**, mis põhineb järgmisel:
 - ülevaade ELi kahesuguse kasutusega droonitõrjevõime vajadustest;
 - ühine katseprogramm droonitõrjesuutlikkuse suurendamiseks;
 - **vabatahtlik ühisostude mehhanism** elutähtsa taristu kaitsmiseks;
 - droonitõrjevõimete kasutuselevõtt mere- ja maismaapiiril (250 miljoni euro suuruse projektikonkursi kaudu piirihalduse ja viisapoliitika rahastu raames).
- Toetab tehisintellekti gigahaste käimasoleva kasutuselevõtu raames **liidus arendatud, kahesuguse kasutusega ja tehisintellektil põhinevaid C2-võimeid autonoomsete varade jaoks**, et võtta kasutusele suveräänsed tarkvaralahendused.
- **Käivitab ulatusliku iga-aastase ELi drooniturvalisuse õppuse**, et katsetada piiriülest koostööd ning tsiviil-sõjalist koostööd (esimene õppus toimub 2026. aasta sügisel).

Komisjon võtab koos liikmesriikidega järeelmeetmeid, et:

- **käivitada teostatavusuuring ELi tasandi droonitõrje õigusraamistiku kohta**, millega kehtestatakse liikmesriikide ametiasutustele ja elutähtsa taristu eraettevõtjatele ühine miinimumtase;
- võtta vastu **komisjoni soovitus õiguskaitseasutustele droonidest tulenevate ohtude tõrjumise kohta**;
- **toetada Frontexit droonide kasutamisel piirivalve tõhustamiseks** ühisoperatsioonide, drooni- ja droonitõrje katseprojektide ning reaalajas toimuvate esitluste abil;
- uurida 2026. aasta 4. kvartaliks **droonitõrje kiirreageerimisrühmade** loomise võimalust, et suurendada solidaarsust ja vastastikust abi drooniohtude tõrjumisel;
- julgustada liikmesriike **töötama välja sobivat õigusraamistiku**, mis võimaldab võtta drooniohtude vastu tõhusaid meetmeid (sh allatoomine) ning anda elutähtsa taristu eraomanikele volitused võtta vajalikke meetmeid.

5. Euroopa kaitsevalmiduse tugevdamine drooniohtude tõrjumiseks

Lisaks ELi vastupanuvõime suurendamisele mitmesuguste drooniohtude suhtes on vaja veelgi tugevdada Euroopa kaitsevalmidust drooniohtude tõrjumiseks, arvestades et droonide kasutamisest on saanud tänapäeva sõjapidamise lahutamatu osa. Sellega seoses võtab Euroopa õppust provotseerimata sõjast Ukrainas ning uuenduslikust ökosüsteemist, mis loodi kiireks kohanemiseks lahinguvälja dünaamikaga.

Kaitse seisukohast peegeldab droonide ja droonitõrjesüsteemide üha sagedasem kasutamine julgeolekukeskkonna laiemat arengut, sh operatsioonide kiiremat tempot, relvakonflikti künnisest allapoole jäävat tegevust ning tsiviil- ja sõjalise valdkonna kasvavat koostõimet. See areng ei mõjuta mitte ainult sõjaliste operatsioonide läbiviimist, vaid ka laiemaid kaalutlusi, mis on seotud territoriaalse kaitse, kriitilise tähtsusega varade turvalisuse ja üldise kaitsevalmidusega.

Droone kasutatakse mitmesugustes sõjalistes funktsioonides, muu hulgas luures, seires ja rekkes, rünnakul, väekaitstes ja logistilises toes. Samal ajal on droonitõrjevõimest saanud vägede ellujäämise ja manööverdamisvabaduse lahutamatu osa, eelkõige vaidlusaluses ja ohtudega ülekoormatud keskkonnas.

Droonid ja droonitõrjesüsteemid on üks prioriteetsetest võimevaldkondadest, mille liikmesriigid on kindlaks määranud ja milles nad on kokku leppinud. **Kaitsevalmiduse tegevuskavas** on rõhutatud vajadust tegeleda selle võimega esmajärjekorras. Juhtriigid ja teised liikmesriigid on kõrge esindaja toetusel ja eelkõige EDA kui aktiivse koordineeri abil juba alustanud spetsiaalses prioriteetses võimevaldkonnas tööd droonide ja droonitõrje kallal, et kõrvaldada väga spetsiifilised võimelüngad. Muid külgnevaid võimeid käsitletakse sellistes võimevaldkondades nagu õhu- ja raketikaitse, suurtükivägi, elektrooniline võitlus ja tehisintellekt. See koordineerimisrühm loob raamistiku, milles saab ühiselt käsitleda vastastikuseid sõltuvusi ning koostalitlusvõime probleeme ja tegevussõltuvust. See peaks olema peamine vahend, mille abil koordineerida liikmesriikide jõupingutusi kokkulepitud kaitsevalmiduse eesmärkide saavutamiseks, muu hulgas sidudes võimeprioriteetid asjakohaste tööstuse toetamise vahenditega.

Rahalise toetuse abil soovitakse droonide ja droonitõrje prioriteetses võimevaldkonnas hankida ja edendada Euroopa tööstussuutlikkust õhdroonide valdkonnas konkreetsete eesmärkide ja ajakavade abil ning kasutades Euroopa kaitsetööstuse programmi (EDIP) ja SAFE-rahastamisvahendit. Komisjon suurendab sellele tegevusele antavat toetust, muu hulgas EDIPi koostööraamistike kaudu (Euroopa relvastusprogrammi koostööstruktuur (SEAP), Euroopa ühishuvi pakkuv kaitseprojekt (EDPCI)), hõlbustades dialoogi drooniliiduga ja viies läbi tööstuse kaardistamise kooskõlas eespool kirjeldatud meetmetega. Seda tööd võetakse arvesse Euroopa droonikaitse algatuses ja idatiiva seire algatuses, mis on esildatud kaitsevalmiduse tegevuskavas.

Komisjon ja kõrge esindaja edendavad **Euroopa droonikaitse algatust**, et toetada võimete, operatsioonide ja tööstuse valdkonna jõupingutuste sidusust ELi tasandil ning saavutada kaitsevalmiduse prioriteetid, seda nii tsiviil-, kahesuguse kasutuse kui ka sõjalistes tegevussuundades, ning valdkonnaüleselt koos tööga, mida tehakse asjaomaste prioriteetse võimevaldkonna koalitsiooni jõupingutuste raames.

Selles töös tuginetakse eelkõige Ukraina lahinguvälja kogemustele koostalitlusvõimeliste andmehaldussüsteemide, sh juhtimis- ja kontrollisüsteemide (integreerimine), avastamissüsteemide (teadlikkus) ja kulutõhusate efektorisüsteemide (reageerimine) valdkonnas. Euroopa droonikaitse algatus peaks toetama integreeritumat lähenemisviisi, võttes arvesse peamisi operatiivsõltuvusi kogu operatiivreageerimisahelas. Selle eesmärk on luua lõppkasutajate, novaatorite ja tootmisliinide tööstusökosüsteem, mis annab vajalikke tulemusi. Drooniparvede rünnakute tõrjumiseks on vaja modulaarseid ja koostalitlevaid süsteeme, mis põhinevad avatud arhitektuuril. Sellised süsteemid on olulised ka süvalöövide tõrjumiseks. Võimendada tuleks tugevat koostõimet kahesuguse kasutusega C2-süsteemide arendamisega elutähtsa taristu kaitsmiseks. See aitab kaasa ka **idatiiva seire algatusele** sellistes valdkondades nagu drooni- ja droonitõrjevõimete tööstusliku baasi loomine, õhu- ja raketikaitse, varajane

hoiatamine, C2 ja andmehaldus, avastamine ja olukorrateadlikkus, kineetilised ja mittekineetilised võimed ning elektroonilise võitluse efektorid.

Euroopa tasandil tehtavad jõupingutused peaksid viima **tervikliku Euroopa drooni- ja droonitõrjevõimeni** ning pakkuma mitmekihilist ja mitmetasandilist üldist lähenemisviisi, mis suudab ühendada sensoreid ja efektoreid kõikjal liidus, toetada otsustusprotsesse ja tagada pideva olukorrateadlikkuse.

Suutlikkus kiirendada üha keerukamate droonide ja droonitõrjega seotud kaitsevõime arendamist on Euroopa kaitsevalmiduse lahutamatu osa. Seni on **Euroopa Kaitsefondist** ja sellele eelnenud programmidest eraldatud kokku miljard eurot mitmesugustele droonidega seotud teadus- ja arendustegevuse meetmetele. EL kavatseb järgmise kahe aasta jooksul jätkata investeerimist droonidesse ja droonitõrjetehnoloogiasse ning **eraldab Euroopa Kaitsefondi raames 200 miljonit eurot**.

Lisaks teevad ELi liikmesriigid lähiajal märkimisväärsed investeeringuid, et osta **SAFE-rahastamisvahendi** abil uusimaid droone ja droonitõrjerelvasüsteeme. See suurendab ELi piirijulgeolekut, sõjalist valmisolekut ja strateegilist autonoomiat süsteemide puhul, mis võivad olla mehitamata või mehitatud, edendades samal ajal kaitsesektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi ning vähendades sõltuvust ELi-välistest tarnijatest.

EL kiirendab ka uuenduslike ja murranguliste osalejate arendustegevust seoses kaitsevaldkonnas kasutatavate droonide ja droonitõrjesüsteemidega. Tulevase algatusega AGILE teeb komisjon ettepaneku uue vahendi kohta, millega toetatakse relvajõudude jaoks kulutõhusate kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia kiiret innovatsiooni. BraveTechEU algatus peaks samuti hõlmama meetmeid, mille eesmärk on kiire innovatsioon droonitõrjelahenduste valdkonnas vastavalt Ukrainaga kokku lepitud tegelikele operatiivvajadustele. Seda edendatakse koos EDAGA. Komisjon hõlbustab ka selliste ettevõtete juurdepääsu kapitalile (omakapitalile), mis saavad kasu koos Euroopa Investeeringuspanga ja Euroopa Investeeringufondiga loodavast miljardi euro suurusest fondifondist. Lisaks, nagu on märgitud ELi kaitsetööstuse ümberkujundamise tegevuskavas, käivitab komisjon EUDISE tehnoloogialiidud, luues kaitsesektori idu- ja kasvufirmade ning relvajõudude võrgustiku prioriteetsete võimevaldkondade ümber. See aitab ettevõtetel paremini täita liikmesriikide vajadusi. Üks neist tehnoloogialiitudest on seotud droonidega.

Samuti peavad liikmesriigid investeerima droonide ja droonitõrjesüsteemide tootmisvõimsuse suurendamisse, nagu seda tehakse laskemoona puhul, et võtta need kohe kasutusele või varuda neid strateegilise reservina. Seda silmas pidades ja liikmesriikide nõusolekul toetatakse EDIPi kaudu drooni- ja droonitõrjetööstuse tootmisvõimsust. See toimub koostöös samalaadse tsiviilalgatusega. Selle töö osana on vaja tagada droonitööstusele juurdepääs kriitilise tähtsusega toorainetele, uurides alternatiive või kogudes vajaduse korral varusid. Lisaks seab komisjon droonidega seotud kaitsevõime suurendamisel prioriteediks ELi kaitsetööstuse ümberkujundamise tegevuskava elluviimise. Pärast 2027. aastat pakub Euroopa Konkurentsivõime Fondi kaitse-, kerksus-, julgeoleku- ja kosmoseharu koostöös muude harudega stabiilset ja prognoositavat raamistikku ning paindlikkust, et reageerida uutele prioriteetidele.

Selleks et tõhustada koostööd Ukrainaga, loob komisjon **Ukrainaga drooniliidu**, nagu on välja kuulutatud kaitsevalmiduse tegevuskavas. See liit toob kokku süsteemitootjad, idu- ja kasvufirmad ning novaatorite kogukonna, et kasutada ära Ukraina kogemusi ja tööstusbaasi. Drooniliit suhtleb lõppkasutajatega (sh Ukrainast pärit lõppkasutajatega), et pakkuda kiireid lahendusi ja kasutada ära lahingutes järeleproovitud lahendusi. Samuti hõlbustab see tööd

standardimise, sertifitseerimise ja koostalitluse valdkonnas. See aitab kaasa ühisettevõtete ning avaliku ja erasektori partnerluste loomisele ELis ja Ukrainas. Drooniliidu juhatus koordineerib tegevust liikmesriikide ja tööstusharu esindajatega. Drooniliit töötab täielikus koostöös droonide tööstusfoorumiga D-TECT. Asjakohasel juhul tugineb drooniliit Ukraina investeerimisraamistikust ning laiemast ELi ja Ukraina partnerlusest tulenevatele võrgustikele, teadmistele ja partnerlustele.

Samal ajal on oluline tõhustada **ELi ja Ukraina koostööd tarneahela kindlustamise ja mitmekesistamise valdkonnas**, et kõrvaldada droonitootmise kitsaskohad, eelkõige selleks, et **tagada suutlikkus tulla toime hüppeliselt kasvava nõudlusega ning kriitilise tähtsusega elektrooniliste komponentide kättesaadavus**. Seda edendatakse eelkõige ELi-Ukraina kaitsetööstuskoostöö rakkerühma raames.

Samuti peaks Euroopa Liit kõigi asjakohaste vahendite ja algatuste kaudu (muu hulgas uurides Euroopa rahutagamisrahastu ja EUMAMi kasutamise võimalust) stimuleerima ja toetama **Ukraina ja liikmesriikide vahelisi vahetus- ja koolitusprogramme kaugpilootide ning drooniinseneride ja -hooldusspetsialistide jaoks**.

Kaitsevalmidusega seotud põhimeetmed

Esmajärjekorras teevad komisjon ja kõrge esindaja oma pädevuse raames järgmist.

- **Suurendavad toetust liikmesriikidele droonide ja droonitõrje prioriteetses võimevaldkonnas**, muu hulgas edendades prioriteetse võimevaldkonna koalitsiooni töö ja sellega seotud käimasolevate võimealaste jõupingutuste lähenemist ja koostööt, seda ka selliste vahendite abil nagu EDPCI ja SEAP. Sellised jõupingutused on aluseks Euroopa droonikaitse algatusele ja idatiiva seire algatusele.
- Toetavad **drooni- ja droonitõrjelahenduste kiiret industrialiseerimist kaitse otstarbel**.
- Käivitavad **koos Ukrainaga drooniliidu algatuse**, et stimuleerida uuendusliku tööstusökosüsteemi loomist.
- Stimuleerivad ja toetavad Ukraina ja liikmesriikide vahelisi **vahetus- ja koolitusprogramme** kaugpilootide ning drooniinseneride ja -hooldusspetsialistide jaoks.

6. Rahvusvaheline koostöö

ELi julgeoleku suurendamist drooniohtude vastu saab kavandada üksnes laiemas kontekstis ja koostöös partneritega. Koostöö Ukrainaga on selles tegevuskavas kesksel kohal. Paljusid kavandatud meetmeid rakendatakse osana tugevast partnerlusest Ukrainaga ja kõigis tegevussuundades, mis tooksid kasu nii Ukrainale kui ka ELile.

Tegevuskavaga käivitatakse sihtotstarbeline koostöö lähinaabritega, nagu Ühendkuningriik, Norra, Šveits, Island ja Moldova, samuti partneritega Lääne-Balkanil, Vahemere ja Musta mere piirkonnas ning teiste partneritega, kellega ELi julgeoleku- ja kaitsehuvid ühtivad, arvestades asjaolu, et ELi partnerid puutuvad kokku samasuguste drooniohtudega. ELil on suur huvi luua partneritega vajalikud koostöömehhanismid, eriti seetõttu, et elutähtsa taristu kaitsmisel võib

esineda piiriüleseid kaalutlusi. Eelkõige on vaja ette näha varajase hoiatamise mehhanism, et hoiatada partnereid ohu avastamise korral.

Tegevuskava kiireks ja tõhusaks elluviimiseks on oluline ELi ja NATO tugev koostöö droonide ja droonitõrjemeetmete valdkonnas. Komisjon ja kõrge esindaja vahetavad NATOga korrapäraselt ja struktureeritult teavet, et teha kindlaks võimalike kahesuguse kasutusega droonitõrjelahenduste vastastikune integreerimine, vältida dubleerimist ja maksimeerida koostõimet.

7. Kokkuvõte

EL peab tegutsema kiiresti ja otsustavalt ning olema solidaarsuse ja ühtsuse eeskuju. Käesolevas tegevuskavas sätestatud meetmed on kavandatud ELi tasandi panusena, et reageerida viivitamata ja lühiajaliselt ELi pidevalt ähvardavatele droonidega seotud ohtudele. Tegevuskavas esitatakse terviklik lähenemisviis, käsitledes elutähtsa taristu ja välispiiride kaitse küsimust ning tehes ettepaneku kohandada vajadusel õigusakte, et suurendada droonidega seotud turvalisust ja võtta kasutusele uusimad tehnoloogiad, et suurendada avastamist ja parandada reageerimist.

Tegevuskava tuleks käsitada dünaamilise protsessina, mida tuleb kohandada vastavalt ohtude arengule ja laadile. Esitatud meetmed on ettepanekud liikmesriikidele tõhustatud ühismeetmete ja koostöö kohta ning põhinevad ühisvastutuse põhimõttel, et käsitleda probleemi kogu ulatust. Pärast käesoleva tegevuskava vastuvõtmist kavatseb komisjon alatatada huvitatud isikutega, sh tööstuse, Euroopa Parlamendi ja liikmesriikidega, intensiivse ja struktureeritud arutelu kõigi kavandatud meetmete üle, et seada meetmed selgelt tähtsuse järjekorda.

Selleks kaalub komisjon koos liikmesriikidega strateegilise mehhanismi loomist, et koordineerida käesolevas tegevuskavas kavandatud meetmete rakendamist, ühendades eri mõõtmel ja tagades tiheda koostöö nõukoguga. Seda silmas pidades kutsub komisjon liikmesriike üles nimetama ametisse **riikliku drooniturvalisuse koordinaatori**, kelle ülesanne on jälgida ja edendada käesoleva tegevuskava riiklikku rakendamist. Selline mehhanism ei tohiks piirata valdkonnas olemas olevaid tehnilise koostöö platvorme. Komisjon avaldab igal aastal liikmesriikide vabatahtlikul sisendil põhineva aruande, et jälgida tegevuskava rakendamist.